

Geacht college van Burgemeester en Schepenen

Geachte heer Vermeersch

Betreft: site/park Jan Yperman - stadslandbouw

Op de landbouwwraad van 15 juni laatstleden gaf de dhr. Vermeersch toelichting omtrent de actuele plannen voor de site/park Jan Yperman en de mogelijke opportuniteiten voor stadslandbouw in deze. De landbouwwraad wil graag zijn dank te betuigen voor deze positieve reactie op zijn schrijven van 20/02/23 en 15/04/23.

De landbouwwraad houdt eraan om, na grondige discussie, bij deze nogmaals haar advies uit te brengen.

De landbouwwraad ervaart dat er ook in Ieper, ondanks Ieper een uitgesproken landbouwgemeente is, een toenemende vervreemding is van de burger ten aanzien van haar voedselproductie. Daarom meent de landbouwwraad dat er ook in Ieper ruimte kan en moet gecreëerd worden voor kleinschalige autonome 'landbouw in de stad' projecten (zoals bijvoorbeeld een zelfpluktuin). Dergelijke projecten dragen bovendien bij aan het open houden van de groene ruimte in de stad en zorgen voor sociale cohesie en ontmoeting zonder dat de stad zelf moet investeren in onderhoud en dergelijke. De stad heeft daarentegen wel een belangrijke faciliterende rol en verantwoordelijkheid. Tegelijk worden kansen gecreëerd voor nieuwe landbouwondernemers en economische verdienmodellen. Diverse voorbeelden in steden als Gent, Leuven, Eeklo, Oostende, Wommelgem en andere geven aan dat hier behoefte aan is.

De landbouwwraad meent dat er zich in 'het klein stedelijk gebied' minstens enkele potentiële locaties aandienen voor dergelijke 'landbouw in de stad' projecten en niet in zijn minst op de site Jan Yperman. De stad kan en mag deze opportuniteit niet laten verloren gaan. De landbouwwraad aanziet dit desgevallend als een historische vergissing. De huidige opties voor een hoogstammige boomgaard en een voedselbos zijn op zich lovenswaardig, maar kunnen niet aanzien worden als wezenlijke stadslandbouw. De landbouwwraad vraagt daarom om ten dele terug te grijpen naar de inspiratiegids voorafgaand aan het RUP. Hierin is in het schetsontwerp voor Jan Yperman en omgeving uitdrukkelijk een zone van ongeveer 2 ha voor stadslandbouw ingekleurd.

Wij willen alsnog geen voorafname doen aan de eigenlijke inrichting, maar op een oppervlakte van 1,5 à 2 ha is het onder andere mogelijk om een rendabele zelfpluktuin voor groenten of kleinfruit uit te baten. De stad zou via een publieke oproep kunnen peilen naar creatieve en tegelijk levensvatbare projectvoorstellen bij zijn inwoners. Dit naar het voorbeeld van onder andere de stad Leuven.

Figuur 13: Schetsontwerp Jan Yperman en omgeving (Omgeving & PlusOffice, 2020)

Wij menen dat het heropenen van deze zone van 2 ha voor stadslandbouw in de eigenlijke uitvoeringsplannen voor de site kan gebeuren zonder afbreuk te doen aan de andere ambities voor de site en enkel toegevoegde waarde heeft.

- De site ligt op fietsafstand van het centrum en is goed bereikbaar. De toevoeging van een stadslandbouw project kan de verbinding van de site Jan Yperman met de stad versterken. Dit blijft uiteindelijk tot op vandaag een belangrijke uitdaging. Voor veel leperlingen is er, behalve het ziekenhuis, op vandaag weinig reden om richting Sint-Jan te trekken.
- leperlingen krijgen de gelegenheid om opnieuw aansluiting te vinden met de productie van hun dagelijkse voeding. Wij zien dit als complementair met andere vormen van korte keten in leper. We verwachten dat de leperlingen hiermee ook terug meer voeling/begrip krijgen met de leperse landbouwsector. Om verschillende redenen (veiligheid, hygiëne, arbeidswetgeving,...) kunnen we de lokale burgerbevolking minder dan vroeger in onze bedrijfsvoering betrekken. Een open dag biedt enkel een momentopname. Niet iedereen, en zeker niet de mensen in de stad, hebben de mogelijkheid om een eigen (volks)tuintje te hebben of te onderhouden. Een zelfpluktuin biedt voor deze verschillende uitdagingen een eigentijds alternatief.
- Vele zelfpluktuinen groeien uit tot een nieuwe ontmoetingsplek voor mensen in de stad. Jonge ouders zien een zelfpluktuin als een uitgelezen plek om gezonde groenten te oogsten en tegelijk hun kinderen kennis te laten maken met de oorsprong van hun voeding. Oudere mensen vinden in het oogsten van hun groenten een goede reden om het huis uit te trekken en andere mensen te ontmoeten.
- Er is ook verbinding mogelijk met het Jan Ypermanziekenhuis zelf. In de eerste plaats kan het Jan Ypermanziekenhuis ook zelf 'klant' zijn bij de zelfpluktuin en er enkele groenten sourcen voor de eigen keukens. We kunnen hiervoor verwijzen naar de succesvolle samenwerking tussen 'het Polderveld' en het AZ Zeno Ziekenhuis in Knokke. Omgekeerd is, naar het voorbeeld van zorgboerderijen, ook een zorgfunctie denkbaar voor zorgbehoevenden uit het ziekenhuis. Leper hecht terecht groot belang aan haar historisch erfgoed. Dergelijk project zou een eigentijdse invulling kunnen zijn van de leprozerie 'De Hooge Siecken' die vanaf de jaren 1200 tot de eerste wereldoorlog in Sint-Jan gevestigd was.

- In dergelijke pluktuin (of gelijke) kunnen, in overleg met de eigenlijke 'boer' ook ander functies worden verweven. Er kan gewerkt worden naar een vorm van agroforestry, een combinatie met een bloemenplukweide is mogelijk, er kan ruimte zijn voor houtkanten, hagen, een poel etc. Bovendien kan de 'boer' ook een rol spelen in het onderhoud/beheer van andere zones op de site (de hoogstamboomgaard, zone kleinfruit, grasland,...). Een volledige integratie in de site moet bijgevolg mogelijk zijn.
- Via de uitbesteding (de vorm waaronder dit kan is nader te bepalen) biedt de stad de kans aan een nieuwe landbouwer om op zelfstandige basis een eigen en levensvatbaar project te ontwikkelen.
- De bestemming van 2 ha stadslandbouw is budgetneutraal. Op korte termijn zijn zodoende meer middelen beschikbaar voor de gewenste inrichting van de rest van de site. Op langere termijn kan bespaard worden op onderhoudskosten voor de site. Enerzijds valt het beheer van de zone stadslandbouw onder de verantwoordelijkheid van de 'boer' van wie verwacht wordt dat hij op zichzelf een levensvatbare activiteit ontwikkelt op de site. Zoals eerder gesteld, kan de betreffende boer ook andere beheersfuncties opnemen op de site.

De landbouwwraad houdt zich aanbevolen om dit project, samen met de stedelijke diensten, verder uit te werken.

Hoogachtend

Philip Fleurbaey

Voorzitter Landbouwwraad Ieper